

СЭКП ТК-НЫҢ ПЛЕНУМУ АЖЫЛЫН ДООСКАН

БҮГҮ ЧУРТТАРЫҢ ПРОЛЕТАРИЙЛЕРИ, КАТТЫҢЫНАР!

ШЫН

СЭКП-нің Тыва обкомунун болгаш Кызыл хооркомунун,
Тыва АССР-нің Дээди Советинин органы

1962 чылда
уездик комитетинин

1962 ч.
НОВАБРЬ
25

ВОСКРЕСЕНЬЕ
№ 278 (5375).

Өртөө 2 көп.

Удавас чеди чылдың бешки чылынче кирер бис. Баштайгы дөрт чылда совет улус эки ажилдаан. Чеди чыл планының онаалгаларын чүгле күүседир эвес, харын база ажыр күүседир болгаш ооң-биле бистиң чуртка коммунистиг тургузуушкунун өндүр улуг перспективтиг планын боттандыраарының эгезинде-ле чаа-чаа тиш-лелгелерге быжыг үндезинни тургузар төлөөдө, бис улам эки ажилдаар уjurлуг бис.

Н. С. ХРУЩЕВ.

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТИГ ПАРТИЯЗЫНЫҢ ТӨП КОМИТЕДИНИҢ ПЛЕНУМУНУҢ ДУГАЙЫНДА ИНФОРМАСТЫГ ДЫҢНАДЫГ

1962 чылдың ноябрь 23-те СЭКП Төп Комитетинин Пленумунга эш Н. С. Хрущевтун «ССРЭ-нің экономиказының хөгжүлдөзү болгаш улус ажил-агыйына партиязы иуртулга» деп илеткелин чугаалажып көөрү уламчылаан.

Эртенги хуралга санал берген эштер болза: Т. И. Соколов (Казахстанның КП Кур чер крайкомунун бирги секретары), В. Э. Дымшиц (ССРЭ-нің Министрлер Чөвүлелинин Даргазының оралакчысы, СССР-нің Курпланынын даргазы), К. К. Николаев (СЭКП-нің Свердловск обкомунун бирги секретары), В. Н. Куликов («Пахта-Арал» совхозтун директору, Казах ССР), П. Е. Сабелев (Харьковтун Орджоникидзе аттыг трактор заводунун директору).

Эш Н. С. Хрущевтун илеткелин чугаалажып көөрү ооң-биле доозулган. СЭКП ТК-ның Бирги секретары, СССР-нің Министрлер Чөвүлелинин Даргазы эш Н. С. Хрущев СЭКП ТК-ның Пленумунга түннел сөс чугаалаан.

Эш Н. С. Хрущевтун «ССРЭ-нің экономиказының хөгжүлдөзү болгаш улус ажил-агыйына партиязы иуртулга» деп илеткелинин талазы-биле доктаалды СЭКП ТК-ның Пленуму чагыс үн-биле хүлээп алган.

СЭКП ТК-ның Пленуму кежээки хуралга организастыг айтырыгларны чугаалажып көргөн.

СЭКП ТК-ның Президиумунун кежигүнүгө кандидатка эш Л. Н. Ефремовту Пленум сонгаан. Эштер В. И. Поляковту болгаш А. П. Рудаковту кандидаттардан СЭКП ТК-ның кежигүннеринче Пленум шилчиткен.

СЭКП ТК-ның Пленумунун сонгааны болза:

— СЭКП ТК-ның Секретарына эш А. П. Рудаковту — СЭКП ТК-ның үлетпүр болгаш тудуг талазы-биле Бюрозуунун Даргазы;

— СЭКП ТК-ның Секретарына эш В. И. Поляковту — СЭКП ТК-ның Көдээ ажил-агый талазы-биле Бюрозуунун Даргазы;

— СЭКП ТК-ның Секретарына эш Ю. В. Андроповту;

— СЭКП ТК-ның Секретарына эш В. Н. Титовту — СЭКП ТК-ның чанында Организастиг-партиязы айтырыглар талазы-биле комиссиянын Даргазы.

СЭКП ТК-ның Секретары эш П. Н. Демичевти СЭКП ТК-ның химия болгаш чийк үлетпүр талазы-биле Бюрозуунун Даргазына бадыйлаан.

СЭКП ТК-ның Секретары эш Л. Ф. Ильичевту — СЭКП ТК-ның чанында Идеолоттук комиссиянын Даргазына бадыйлаан.

СЭКП ТК-ның Секретары эш А. Н. Шелепинни — СЭКП ТК-ның болгаш СССРЭ-нің Министрлер Чөвүлелинин Партия-курүне контроль комиссиязынын Даргазына бадыйлаан.

Партия-курүне контроль комиссиязынын тургустунганы-биле холбаштыр ТК-ның Пленуму СЭКП ТК-ның чанында Партия-курүне контроль комитетин СЭКП ТК-ның чанында Партия комиссиязы кылдыр эде тургузар деп шийтпирлээн.

Партия комиссиязынын Даргазына эш Н. М. Шверникти. Дарганын бирги оралакчызына эш З. Т. Сердюктун бадыйлаан.

СЭКП ТК-ның Пленуму бодунун ажилын дооскан.

ССРЭ-нің экономиказын хөгжүдөр болгаш улус ажил-агыйына партиязы иуртулганы эде тургузар дугайында

Эш Н. С. Хрущевтун илеткелинин талазы-биле СЭКП ТК-ның Пленумунун 1962 чылдың ноябрь 23-те хүлээп алган

ДОКЛАДЫ

СЭКП-нің ХХП съездинин сонда эрткен чылда бистиң чуртуну иштиги амырларында-ла база бүгү делегей арына-зында-ла улуг чедикшиини чедип алган СЭКП Төп Комитетинин Пленуму деңгелеп тур. Съездин шийтпирлери, партияның чаа Программаны илтигел хөгжүлдөзүн күчүтүп дүргөдөзүнчү болуп, тайбын, демократия болгаш социализм дээш ажилчы чон массаларын демисели илтигел-житкен.

СЭКП-нің ХХП съездинин төөгүлүг шийтпирлери совет улустун чогаалдык илтигелинин чаа көдүрүшүнүн болдурган. Партия ол шийтпирлери боттандырып, коммунисттерин авангардчы ролунун улам ылайыг белишкенин чедип алган, ажилчы чоннар-биле харылаанын калбарган болгаш быжылган, массаларын политиктиг иуртуурун чаа дуржулазы-биле баан.

Ажилчынар, колхозчулар, совет интеллигенция боттарынын күш-ажылы-биле бистиң Төрөн чуртувустун байлаан көүдөлдү, оон экономикаыг күчү-шыдаын болгаш камгала-ныр ардагын быжылган, чеди чыл планын күүседир дээш илтигелди демисежип туралар.

Совет Эвилелинин үлетпүр нийти продукция бүдүрүп үндүр талазы-биле чеди чылдың дөрт чылдарынын планын 104,5 хуу күсөткен. Үлетпүр продукциянын немедө өзүлдөзү 1959—1962 чылдарда контроль чургайларда көрдүнгөн 39 хууун орунга 45 хуу болуп, Оңаалаан ажыр 28 миллиард рубльдин үлетпүр продукциясын бүдүрүп үндүр.

Капитал тудуг улам калбарган. Күрүненип капитал салышкыннарынын нийти хемчөөлү 1959—1962 чылдарда 107 миллиард рубль чедер болгаш чеди чыл планын бугаар 60 эрткен чылдарда көдүргөнгө барык алды миллиард рубльге хай болуп.

Бөдөө ажил-агый бүдүрүлгөсүн улам ылай көдүрүр талазы-биле сөөлүг чылдарда улуг демчелерин боттандырган. Чуртун чамдык черлеринде агаар-бойлустун таарымча чөк байдалдары тура-лаа, 1962 чылда төс миллиард пуд тарааны бүдүргөн. 3,4 миллиард ажыр пуд тарааны белеткен, азы эрткен чылдагымыздан 270 миллион пуд хай болган.

Мурнукузу ышкан, партия ажилчы чонун чаагай чөдүүн белиринче улуг кичээгенин салып келген. Чонун калбак хергелелини барааннарын бүдүрүп үндүрери көүдөз, бараан саарылгазынын планы ажыр күсөткөнгөн. Чуртталга тудуг улуг хемчөөл-биле чөдүртүлүп турар. Чеди чылдың дөрт чылдарында хоорайларга болгаш ажилчы сурларга 325 миллион дөргөчүн метр нийти шөдүтү чуртталга бажына-рын, азы 8,8 миллион чак квартираларын ажилталга киирген, көдөз черлерге 2 миллион 400 муң чуртталга бажына-рын тудуп тургускан.

Партия сөөлүг үдө, ылаңгыя СЭКП-нің ХХ съездинин сонда ленинчи принциптерге үндөсүлөз, экономикаын иуртуугазында четпестерин чайлаар болгаш улус ажил-агыйын өргөпөл башкаарын сайыраңгайжыр талазы-биле улуг ажилды чөдүткан.

Партиянын, оон Төп Комитетинин ленинчи куртувун шыны-нын амырал бүрүнү-биле бадыйлаан. Улус ажил-агый чөвүлелери, колхоз-совхоз бүдүрүлгө өргөлдөзү — ол дөргө социалисттик экономикаын амгы деңгелекте дүгүтүп турар ажил-агый иуртууганын мындыг хевирлери-тир.

Улус ажил-агыйын иуртуугазын экижидер талазы-биле партияныч ап чурткан хемчелери чеди чыл планынын чедикшиинин күсөткөнгө илтигел болуп турар.

СЭКП-нің ХХП съездин улус ажил-агыйына иуртууганын экижидер партиянын бирги ээлгедө болгаш эл кол

сорулдарынын бирээсн кылдыр көдүрүп үндүргөн. Ам үлетпүргө, тудугта болгаш көдөз ажил-агый партиязы иуртууганын үнениг негелдеринде дүштүрери база чутула. Коммунисттик калбак тургузуушкунун байдалында, казан партиянын ролу хемчөөл чөк өзүп турла, улус ажил-агыйын иуртууганын организастыг талазы-биле эде тургузары политиктиг улуг уjur-дузалыг болуп.

Бистиң бө үеисте партиядан чүгө өй-шаанда шын дөзүр-нар берип билдир негеттир эсе, а бүдүрүлгени, үлетпүрүн, кайда ажил-агыйын, экономикаын бүгү адырларын хөгжүлдөзүн хун бүрүдө база тодаргай бидилиг иуртуу негеттир.

Чурттуг улус ажил-агыйын хөгжүлдөзүн темпирин кол иуртуулазында миллион-миллион кижилерин күш-ажылы күженишкенинде, партиянын политиканын, ажил-агый тургузуушкунун планынын амыралга боттандыра-рын организастыг бидиринде хамааржыр.

Инцилаажок улус ажил-агыйын иуртуугазынын мур-нундан бээр-ле быжыг чуртчан, болууч үезинде чедик-чедик ролду ойноп турган организастыг хевирлери амгы үе-де үлетпүрүн болгаш көдөз ажил-агыйын бүгү адырларын план бугаар база тодаргай башкаар, бар четпестери чай-лаар талазы-биле чедиктир хемчелери өй-шаанда ап чөдү-рар арганы бербиң турар, ажил-агый иуртуугага анаа байыр чедирген айтырыгын бээр болгаш кампанийга чөдү-рарны чөдүртүлүрүп, партияны калдарын шын хуваап тур-гузарына, оларнын билдин болгаш дуржулазын эки ажил-лаарына шайтык уjurаштырып турар апарган.

Айткан четпестери чайлаар болгаш улус ажил-агыйын иуртуугу экижидер төлөөдө, партиянын иуртуу органо-рын тургузуу үстүндө даанга чедир бүдүрүлгө принципине чилчирин өргөжөк чутула.

Партия органо-рын бүдүрүлгө принципин бугаар тургу-зары үлетпүрүн, тудугу болгаш көдөз ажил-агыйын улам то-даргай болгаш планын иуртууга-биле хандырар, кол кичээ-гейи бүдүрүлгө айтырыгларын мөңгөзүр арганы бээр. Мын-дыг эде тургузуушкуну партиянын бүгү ажил-чөдүлгөсүн илтигелдеринде дузалаар, организастыг болгаш идеолоттук ажилды коммунисттик материал-техниктиг баазанын тургу-зарынын болгаш чаа кижини кижилеринин сорулгалары-биле улам сырый холбаштыраарына дузалаар.

Коммунисттик материал-техниктиг баазанын тургузары техниктиг депшигенин темпирин дүргөдөзүн негеп тур-рар. Амгы үеде өргөм-шинчилел болгаш төлөвилел-конструк-тор организациаларынын хай кезин иуртуугу совнархозтар, министрстволар болгаш ведомстволар аайы-биле үрүжкел-дирген, ол чөдүк улус ажил-агыйын адырларына чагыс аай техниктиг политиканы чөдүрүп бергедип, чаа техни-каны негеттеринде шайтыктып турар.

СЭКП ТК-ның Пленуму өргөм-шинчилел болгаш конструк-тор организациаларын иуртуугу эде тургузар, оларнын ажил-чөдүлгөсүн чөргөсөөк болгаш харылаа чөк чө-рүктү уурткаар, техниктиг политикаын иуртуугу төпчүдөр талазы-биле хемчелерин боттандыраары өргөжөк чутула деп санап тур.

Үлетпүр, чуртталга болгаш култура-амырлар тудугларын организастаарында үлөзүн четпестерин барыч партия, совет болгаш ажил-агый органо-рынын кичээгенин СЭКП ТК-ның Пленуму угаандырып тур. Чамыс совнархозтар, өнөөдө-дөшкөн республикаларын кулланары, чер-черин партия органо-рынын курүнеги өргө-ажыктары болабайн, олар-ны төлөвилелдер-биле материалдар-биле, ажилчы күжү-биле, дерлелдер-биле хандыраарынын аргаларын барымаала-вайн, чаа объектилерин тудурын оралдажып, хөргөндөзүн хай санын тудугларга бидаралып туралар.

Төлөвилелдеринде болгаш тудугта артык чүдүлгө бол-дуруп, амгы үенин чагыс аай төлөвилелдин эң-не оожум негеттериде турар. Тудуг төлөвилелдер организациаларын ажил-чөдүлгөсүн бугаар болуп чөдүрүлгө-биле улап башка-байн база дүштүрбей турар. Хай-хей төлөвилел институт-тары тускайлаан ажилдап, төлөвилел организациалары болгаш өргөм-шинчилел институттары-биле багай харылажып турар. СССР-нің Куртууу тудуг төлөвилелдеринин организастаары-га башкарыкчы байдалды ээлөзөй турар.

Бо улуг четпестерин чайлаар талазы тудугу төлөвилел-дин чуртучулар, партия организациаларын талазын

капитал тудугун хөдөө иуртуугу экижидер өргөжөк чуту-ла.

Улуг совнархозтар үлетпүр адырларын улам мергелитип иуртуу, материал-техниктиг кураандарын сайгарына улуг ардагалыг, бүдүрүлгени мөңгөзүрине, специализа-цияга болгаш кооперастаарына эки таарымчалыг байдал-дыг болуп турар дөзүн улус ажил-агый чөвүлелеринин ажил-чөдүлгөсүнүн беш чыл дуржулазын көргөскөн. Со-циалисттик тургузуугу аргаларын болгаш артык күштерин улам четче ажилгаар төлөөдө, совнархозтарын улгатыр кат-тыштарыныча чаа бажыны ам кылар херек.

Улус ажил-агыйын хемчөөлүн калбарганы, өргөм бол-гаш техниканы дүргө депшигези планнашкынын өргөм талазы-биле деңгелин улам улуу-биле белирин негеп турар. Инцилаажок Курлаанын, Курокомчөвүлелдин болгаш өске-да план органо-рынын ажилы бистиң чуртувустун экономи-казынын хөгжүлдөзүн амгы үе-чадазынын негелдеринде хай чүдүдөр талазы-биле дүштүрүн турар. Ажил-агый план-нары хымачалыг экономиктиг санаашкынырга үрүтүч эвес үлөсөткөнгө турар, чамдык адырларын болгаш эконо-миктиг районо-рын хөгжүлдөзүн темпирин шайдыгы-ла пропорциалар бугаар тодаралып турар, чижээ, үлетпүрүн химия, электроника дөң шылап эң улуг перспективилиг адырларын дүргө өзүлдөзүн чутулазын барымаалабайн турар. СЭКП-нің Программанын негелдеринде дүштүр улус ажил-агый планнаарынын хөдөө экижидер, план-нашкын органо-рынын ажилынын мурунда-ла эгелзөн эде тургузуушкуну доозары өргөжөк чутула.

Бүдүрүлгени өргөпөл башкаарына ажилчы чоннарын кижилегинин демократтыг принциптерин улам ылай хөгжү-деринин, бүдүрүлгелерин болгаш тудугларын өргөпөл башка-рарына чагыс аай башталга-биле массаларын калбаа-биле кириштерин шын дүштүрүрүн өргөжөк чутулазынча бүгү партия организациаларын, курүне, ажил-агый орган-нарын, профсоюздарын, комсомолун болгаш өске-да хай-ниги организациаларын кичээгенин СЭКП ТК-ның Пленуму угаандырып тур.

Коммунисттик нийтигелди калбаа-биле тургузуп турар үеде партия, курүне болгаш хай-ниги контролдоо ролу болгаш уjur-дузалыг хемчөөл чөк өзүп турар. Кижиге чүдүр чөдү-түк уjurткаары уурткаар талазы-биле сөөлүг чылдарда пар-тиянын ап чурткан хемчелери контроль органо-рынын ажил-ын элзөө экижидер арганы берген. Инцилаа-да партия бол-гаш курүне контролдоо организастыг структурасы ону ленинчи бээр билдир дег кылдыр ам-даа долзуу-биле ка-тал тургузулган.

Контролдоо организастаарында улуг четпестер бистиң ажил-агый болгаш култура тургузуушкуну чөдүлгө-зынга багай салдырып болуп турар. Курүне контролдоо органо-ры партиянын болгаш чаагайы эң чутула директива-ларынын күсөлдөзүн ам-даа кошкар хынап, караа чаар, сам-чыгдар, кээли алыр чөдүрктар, бюрократизм, ажил чымыр чөдүк болгаш социалисттик тургузуугу бүдүжүгө таарымча өске-да таарымча чөк болушкунна-биле демисели багай чөдүрүп турар.

Улус ажил-агыйына партиязы иуртууганы экижидер, үлетпүргө болгаш тудугта ажил-агый башкарылганы сай-зыраңгайжыр, чуртка чагыс аай партия-курүне контроль тургузар талазы-биле чаа хемчелери боттандыраары улус ажил-агыйын көдүрүлгө, партиянын кол сорулгалы—улус-тун чаагай байдалын улам ылай экижидер, Совет Эвиле-линин ажилчы чоннарын материалдыг болгаш угаан-бадал негелдерин хандыраарын шийтпирлөргө чутула ролду ойнар деп, СЭКП ТК-ның Пленуму санап тур.

Эргелдип апардын кызырыныча, оон ажил-чөдүлгө-зын экижидеринче партиянын нийти шугурум барымаалааш, партия, совет, ажил-агый органо-рынын үндөзүн эде тургу-зулганын боттандыраары аппаратын ажилдачыларын санын чүгө улагытырбас эвес, харын ону өзөжөдиринге бол-гаш аппаратын тудуп турарына чыргалдарын кызырына чедир деп СЭКП ТК-ның Пленуму демдегелен тур.

Коммунисттик өрүктү эң баштай салыр алдар онаашкан совет улус ажил-агый тургузуушкунун улуг дуржулазын шийткелди алган. Коммунисттик партия, улус ажил-агыйын иуртуугу эде тургузары боттандырып тура, чаа нийтигелди

(Уланчызы 2-ги арында).

Эш А. Н. Шелепини СССР-нің Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын оралакчызына болгаш СЭКП ТК-ның база СССР-нің Министрлер Чөвүлелинин Партия-курүне контроль комитетинин Даргазына томуйлаар дугайында СССР-нің Дээди Советинин Президиумунун ЧАРЛЫ

ССРЭ-нің Дээди Советинин Президиумунун доктаады-ры болза:

Эш Александр Николаевич Шелепини СССР-нің Министр-лер Чөвүлелинин Даргазынын оралакчызына болгаш СЭКП ТК-ның база СССР-нің Министрлер Чөвүлелинин Партия-ку-рүне контроль Комитетинин Даргазына томуйлаар.

ССРЭ-нің Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Л. БРЕЖНЕВ.

ССРЭ-нің Дээди Советинин Президиумунун Секретары М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль, 1962 чылдың ноябрь 23.

Эш Д. С. Полянскийни СССР-нің Министрлер Чөвүлелинин Даргазынын оралакчызына томуйлаар дугайында СССР-нің Дээди Советинин Президиумунун ЧАРЛЫ

ССРЭ-нің Дээди Советинин Президиумунун доктаады-ры болза:

Эш Дмитрий Степанович Полянскийни СССР-нің Министр-лер Чөвүлелинин Даргазынын оралакчызына томуйлаар.

ССРЭ-нің Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Л. БРЕЖНЕВ.

ССРЭ-нің Дээди Советинин Президиумунун Секретары М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль, 1962 чылдың ноябрь 23.

Эш Г. И. Вороновту РСФСР-нің Министрлер Чөвүлелинин даргазына томуйлаар дугайында

РСФСР-нің Дээди Советинин Президиумунун ЧАРЛЫ

Эш Геннадий Иванович Вороновту РСФСР-нің Министрлер Чөвүлелинин даргазына томуйлаар.

РСФСР-нің Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Н. ОРГАНОВ.

РСФСР-нің Дээди Советинин Президиумунун Секретары С. ОРЛОВ.

Москва, 1962 чылдың ноябрь 23.

Эш Д. С. Полянскийни РСФСР-нің Министрлер Чөвүлелинин даргазы хүлээлгезинден хостаар дугайында РСФСР-нің Дээди Советинин Президиумунун ЧАРЛЫ

Өске ажилче шилчээ-биле холбаштыр эш Дмитрий Степа-нович Полянскийни РСФСР-нің Министрлер Чөвүлелинин дар-газы хүлээлгезинден хостаар.

РСФСР-нің Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Н. ОРГАНОВ.

РСФСР-нің Дээди Советинин Президиумунун Секретары С. ОРЛОВ.

Москва, 1962 чылдың ноябрь 23.

1962 чылдың ноябрь 23-те хүлээн алган

Д О К Т А А Л Ы

I.

4. Ам туруп турар кедээ районнары улгаттыр каттышты-

II

талазы-биле төлөвилел болгаш эртем-шинчилел организация-

1. Партия болгаш күүрүм контролүн каттыштырар, ажылчы

сэсэдиизинге хүлээп алдыгтан коммунизм тургууушкунуну
өндүр улуг Программанын чедишкинниг күүсөдирин хамды-
раынын чууга чуул болур дээрзинге бүзүрөддин парти-
нын Төп Комитети илергейлеп тур.

торлар бүдүрүн үндүрөдүн ка-
ткен болгаш күш-ажыадын бү-
күлүмүнүн өзүлөзү иштиги

СОВЕТ КИЖИЛЕР ЫНДЫГ

Ужудукчу капитан И. Т. Куницыны
Кызыл тук орден-биле шаңнаар
дугайында

ССРЭ-нин Дээди Сөвединин
Президиумунун
ЧАРЛЫ

Далай кырынга самолёт озал-ондакка таварышкан берге байдалар
үзүндө бодун туттунуп, туруштук, маалымды болганы дээр, ужудукчу
капитан Иван Тимофеевич Куницыны Кызыл тук орден-биле шаңнаар.
ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Даггазы Л. БРЕЖНЕВ.
ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумунун Секретары М. ГЕОРГАДЗЕ.
Москва, Кремль.
1962 чылдын ноябрь 22.

***

МОСКВА, ноябрь 22. (СЭТА-ның
корреспондентинин): Ужудукчу капи-
тан Иван Куницын мырманын бодун-
мас чыгыш чүвени кылган: ол
айым-биле 68 шактын шитиде ле-
мисеппен, оон хей кезин доштук
сугга эрттирсе-даа тизелекчи болуп
үнгөн.
...Бо чорук ноябрь 3-те болган.
Куницынын ужудук чораны реак-
тивтук самолёттун башкаар чери

үзүл берген. Самолёт черге даш
ле каранышым-ла баткан. Машина-
ны горизонтальдык байдалче эер
дүң кылган шенелдер калды-даа
түңсөөдө бербез.

Байдалы өөренип көргөш, коман-
дылал чери мындай дужалды уж-
дукта берген:
— Доп-доран парашют-биле ха-
лынар!

Самолёттун эди аар дээр база
бир шенелден кылырга хоржок
боорга Куницын кызыл быраны база
каапкан.

Бо бүгү ажык далай кырынга
бодуп турган. Мырманын суг кыры-
га чедип келген. Куницын парашют-
тан хосталышкан болгаш сугке
мөйт-ле кылган. Ону тускай херек-
сел суг кырында үндүрүп келген
болгаш резина хеме автоматтыг эу-
биле белен апарган. Дидим ужудукчу
хеменин кырында үнүп алгаш, эрик-
че ажип чорупкан. Эштинер эшкенин
чок болганын ол холдары-биле
эштенип чорган. Ужудукчунун
айым-биле демисели үш хонук хире
үргүлчүлүз.

Ужудукчунун амы-тынын камга-
лап алыр дээр командалал чери да-
ка улук хемчеглерин алган, ыччал-
за-даа чавыс булуттар болгаш туман
ошарга шактыкты каткан. Чүгө 68
шак эртедеде ужудукчунун дайынчы
эштери катерип чедип келген, ону
тып алган, а вертолёт ужудукчу
капитан Александр Савенко ону улук
черге экекелген.

Иван Куницыны шериг-медицина
академиясынын С. М. Киров аттыг
клиникасына экекелген, эмчи дуа-
зын чедирген.
Ам Куницын сегип турар.

ТЕАТР

Бо кышкы сезонун республика-
ның хөгжүм-ши театры эки белет-
кедиг уткуп алган. Сезон ачылса-
ла тө эвес үе эртен, ыччал-даа
театр элден кам шилерин белет-
кээн. Оларнын чамыктары көркү-
чүлери созуураткан. Мындай ши-
ниги чижээге, А. Островскийнин
«Чайнык», Я. Януарийн «Турла-
дан келген кыс» деп шилерин алап
болур.

База бир өөрүнчүг чүве болза,
бистин театрынын артистеринин
составына чуртун улук дээр театр-
ларынга хей чылдарда ажылдап чо-
раан, талантылыг артистеринин
Украинадан келген режиссёр Д. Л.
Гольдштейннин, Казах ССР-нин ал-
дарлыг артизи А. П. Радченко-
ну, Н. Г. Стоякиннин болгаш театр ин-
ститутун чаз дооскан анык арти-
стерин немешкен болур. Илангыч
улук дуржулгалыг режиссёр болгаш
кинорежиссёр Дмитрий Леонидович
Гольдштейн чокта чаз Тывага кел-
ген, ам театрынын кол режиссёруна
ажылдап турар. Бис Д. Л. Гольд-
штейн тугускан шилерин дугайы
чугаалаар деп турар болганын
ышта, баштай-ла ол режиссёрун
боду-биле эргим номчулуктарын ба-
сы таныштырып көрөт. Дмитрий
Леонидович 1933 чылда Киевтин
хөгжүм-ши театр институтунун ре-
жиссёр факультетин дооскап, 1937
чылда кинорежиссёрлар академия-
зын Украинанын алдарлыг киноре-
жиссёр А. П. Довженко-ну (ам Ук-
раинада Довженко аттыг киносто-
да) удурулганы-биле өөренип доос-
кан. Оон соонда Д. Л. Гольдштейн
Украинанын улук-улук театрлары-
га, оон иштинде наймыскал-Киев-
ке-даа ажылдап чорган, ылангыч
15 чыл иштинде Киевтин театр ин-
ститутунга башкылап турган. Ол-
кинорежиссёр Чеховтун «Душмет-
ни аягына», Некрасовтун «Пете-
бургтун чижээ» деп чоралдарына
университеттин кинофильмдерин
тургузганга каришкен. Дмитрий
Леонидович Тыванын хөгжүм-ши
театрына кол режиссёр болушкан,
театр студиясына башкылап турар.
Оон тургусканын «Турлагдан келген
кыс» деп шилни бо хундерде
хөгжүм-ши театрынын артистери
сценалар орус ым кырында ойноп
туралар.

Уш шилни драматург Я. Януар-
ий 1957 чылда бижээн. Ичан чыгана-
ларын турумчудуп суружудар дугайы
ыччал (олар шаада колдуулаа ту-
румчуп ажык кылган чуртава,
кый-бээр чер кезип чоруп улус
чорган) ССРЭ-нин Дээди Сөвединин
Президиумунун доктаалы үнгөн. Ол
доктаалга хамаарышты улук киж-
и-биле, хань уткалыг шилни
идеялыг драматург Я. Януарий
бижээн ол.
Бо шиле хей «националдыг совет
улустун быжыг найыралын, куш-
ажыкты кижинин алдар-хундуу-
нун чечени-биле көргүсүшкан,

„Турлагдан келген кыс“

Чурукта: Николай (артист Г. З. Черников) биле Зина (артист В. К. Бакирова).

ынакшылыг чамык айтырылгарын
чөгүтүп шилтирээр талазы-биле
шин орукту айтып турар. Шилнин
музыкалын композитор С. М. Богу-
човскийн кочуп тавыштыр бижээн.
Шилни тыла сценалга тургузарда,
чуртулгалыг театрынын кол чурукчу-
зу С. К. Языковча чараш кылдыр
күтүскен. Шилелерин чурукчу
Н. П. Башаров күтүскен. Шилелде
ул шиле көргүтүп турар амын-
галга чогумчалыг таарыжы турар.
Шиле ирларын Базах ССР-нин ал-
дарлыг артизи Сергей Николаевич
Радченко-ну удурулганы-биле эки
тугускан. Театрынын анык артизи
С. Д. Салык-оол шилде күтүскөн
турар таныштарын база тыныгыр-
биле тургусканын хемчеглээр ке-
рек.

«Турлагдан келген кыс» деп уш
көзгөкел, хөгжүмүг шилни көркү-
чүлөр улук созуурал-биле көрүп
туралар. Уш шиле рождьларын тус-
тус артистерин канчаар күтүскөн
турарын дугайында допчуу-биле
чугаалап көрөт.

Василий Беловостун рождьна театр
институтун бо чылдан чаз дооскан,
бир дугаар чылда ажылдап турар
анык артист И. И. Касаткин ойноп
турар. Анык маалыр — Василий
Беловостун рождьна ойноп күтүскөн
дээр ол дыка орадажык турар,
ыччалза-даа Д. Л. Касаткинни ко-
ла четтес талазы болза, оон ымыг-

ла дидим, шилчегир эвес, «соок»
чорунда. Анык артист калдыг
рождь таарыжы моон сонгаар кес-
тү бээр. Василий Беловостун кыр-
гал-авазынын рождь театрынын хо-
чуи артизи Д. Л. Березко ийи ойноп
турар. Ол чыгыш баарлыг кырган-
авага калды-даа ооздар, кыстар
оон бодунун төрөөн утгарлары-биле
демей-ле. Веранын рождьна — театр
студиясынын актёрлар бодунун үш-
ку кургузун өөреникчиси З. Н. Ки-
по. Вера шил бижиттинген ышкан,
арайла «бодурун» маалыр, ыччал-
за-даа З. Н. Кипо ол рождь черге
эки ойноп шыдаан. Хей националдыг
совет улустун хань, быжыг найыра-
лы И. И. Касаткин-биле З. Н. Ки-
по боттарынын рождьна төдө көргүс-
көөр. Чыган Николайын рождьна —
артист Г. З. Черников. Николай
эртен-билеги, культурутун идеали-
гет апарган чыган. Оон ымакшып
турган кыс Веранын чурту эки Ва-
сильеге чоранын көрүп кааш. Ни-
колай «эсти-хайлы» бер кааш, Ва-
сильеге чоруптур деп турда, ону
Вера соксаттырар. Г. З. Черников уш
рождь көрүкчүлөргө бугурчиг

кылдыр ойноан. Турлагдан дээр
келген кыс Зина — шилнин
бир кол маалыры. Оон рождь театр
студиясынын актёрлар бодунун
өөреникчиси В. К. Бакирова бир ду-
гаар практикамы кылдыр ойноан. Бо
дээр дика варын болгаш берге
рождьларын бирөөн. Мындай рождь
ойнаары дуржулгалыг актёрларга бе-
зин берге. Моно В. К. Бакирова кай-
гамчык эки ойноаш, актёр болуп улук
мергежилдин көргүскөн. Антушкин
профилел амыдакчымы, хөгдүг
маалыр. Бо рождь артист Н. Г. Сто-
якин күтүскөн. Н. Г. Стоякин көркү-
чүлөргө хөгдүг, каттырчыг кылдыр
көстүрдүн ангыда, кайгамчык чла-
гай сеткилдиг, калды-даа бергелери
ажып эртпн шылар маалырын ро-
ждь челишкенин ойноп күтүскөн.

Ол ышкан, шилни база бир ма-
алыры чыган Джукот. Ол — көжүг
чоруп ычгалынын төлөзи. Стур-
жун, амыктын амылаалга Джукот
лонун чок турган, а соналде көп
чыганаарын суружудар дугайында
Дээди Советтин Доктаалын солгунан
номчуп кааш, ам шычы амыкын

бооп, суураж чуртава
болза хоржок-тур деп
боланы бээр. Оон ба-
жыгга ымыг чаалгай бо-
далдын төртүтүп кээр-
ринге В. Беловост, суу-
жуп чурттай берген ы-
ганнар Николай болгаш
Зина олар база салдар-
лыг болганнар. Бо рождь
артист Ю. В. Печелов
багай эвес күтүскөн.
Ычанга театрнын
кол режиссёру Д. Л.
Гольдштейн Тывага
баштай тургускан шилни
солуп болган. Режиссёр-
дан моон сонгаар көрү-
чүлери түтүн-биле өөр-
түп силер деп айтырары-
мыска, «Кыстын салым-
чолу» деп шилни кинога
ол ышкан, бодунун чо-
гатканын музыкалыг
комедия «Ынак аялгаа-
рым» деп шилни сцена-
га артистер ойноп турда,
артында эзранда ол-ла
болушкун кинода үнүп
турар кылдыр тургузар
бис — деп, харылады.

Чурукта: Зина биле Беловостун бир ужура-
жылгасы.
Фотографы С. Феоктистову.

Я. ХЕРТЕН.

Республикага АГААР-ВОЙДУСТУН байдалы

Бөгүн республикага шокор булут-
туралы, хар шоолук чагбас хун бо-
лур. Хат кошкак. Агаарнын темпера-
туразы: республикага — 18—23, а
Кызылга — 21—23 градус соок.
Редактор Д. Б. БАЙЫР-ООЛ.

Кынайтасларга

НОЯБРЬ 25-ТЕ
«НАЙЫРАЛ»
Мультипликациялар 9.50 шакта, «Ынакшыл дугайында чугаа» 11,
12.50, 2.40, 4.30, 6.20, 8.10 шактарда, «Орус ирлар Скамлякта», «Найы-
ралдың орбитазында», «Ынакшыл дугайында чугаа» 10 шакта.
«КАА-ХЕМ»
Мультипликациялар 10 шакта, «Уруг ачазын дилеп тур» 11.15, 1.15
шактарда, «Көргөч чок дүң» (делгем экраныг) 3.15, 5.15 шактарда,
«Кадымган» 7.15, 9.15 шактарда, «Езулук кижиге дугайында тооку» 8 шак-
та.
«ВОСТОК»
«Өлүм чок Кашей» 11.1 шактарда, «Сөөлүг түр дышталыга» 3.15, 5.15,
7.15 шактарда, «Римниң аян ирлары», «Сөөлүг түр дышталыга» 9.15 шак-
та.
«ЕНИСЕР»
«Уран-шээр Марь» 10.30 шакта, «Коробь» комедияны 12.30, 6.30
шактарда, «Тос амдылар» 2.30 шакта, «Чүтүктерин мугуладу» 4.30
шакта, «Гаванада карнавал», «Чүтүктерин мугуладу» 8.30 шакта.
НОЯБРЬ 26-ДА
«НАЙЫРАЛ»
«Шуугалаан төртүтүнгенер» 10, 12, 2 шактарда, «Дыка-ла үр болган»
(делгем экраныг) 4, 6, 8, 10 шактарда.
«КАА-ХЕМ»
«Ынакшыл дугайында чугаа» 11.15, 1.15, 3.15, 5.15, 7.15, 9.15 шактарда.
«ВОСТОК»
«Делегенин бүгү аламыз» 3, 5, 7, 9 шактарда.
«ЕНИСЕР»
«Павел Корчагин» 2.30 шакта, «Кадымган» 4.30, 6.30, 8.30 шактарда.

Улус демократиясынын чурттарында

Чехословакия

Совет механизатор Н. Ф. Ману-
ковский-биле ужуражыр дээр, Чехо-
славиянын Тел-тех обласынын
механизаторлары көдө клубка чы-
гып келгенер. Трактористер, ком-
байнерлар, агрономнар, зоотехни-
ктер индирге үнүп келген, брига-
далары комплексилг механизатор-
ларынын талазы-биле боттарынын дур-
жулгаларын чугаалап турганнар.
Чехославиянын улус ажыл-
агыйында бирги черегин айтырып
болуп турар чугула соруга болза
комплексилг долу механизаторлар
боттандыр, көдө ажыл-агый бү-
дүргүлгенин үлөшүрүп дендегиле
чедирери болур деп олар чугаалап
турган.

Моон мурнунда совет механика-
торлар А. В. Гиталов болгаш В. А.
Светличный олар Чехословакияга
аалчылар болуп база чоралган,
оларнын эки Н. Ф. Мануковскийни
чугаалып чыгаланнар четтикпей
манай органдар. Мануковский ми-
крофона чедип келгенде, демделер
дентерлерин арзынын айткан
шимжөөн салдын шышыннын үр-
епкен: кижиге бугура-ле чүве арттыр-
байн демделген аларын боодар. Ма-
нуковский бодунун колхозунун —
Воронеж обласы Киров атыг кол-
хозтун амыралын, бодунун ажыл-
дап турар машиналарын болгаш ма-
териалдыг байлакшынын элекшиин
ап турар черин дугайын ык
билген турарынын ужу-дузанын
чугаалаан.

— Эп-не чугула чүве болза даан-
дырган ажылга ак-сеткилдиг болу-
ру, куш-ажылды шын организатор-
лар, кижилерин бот-боттарынын
арзында эп-найыралдыг ажылдап,
дыштангы, чурттары болур — деп,
ол чугаалган дооскан.

Чугаа доостуру-биле айтырыл-
гар харылар эгелен. Чехослав-
ия механизаторларын сонугралы кай-
гамчык улук болган — олар чыгыс
трактористин ажылынын ужу-ду-
занын эгелеш нини күрүнө
проблемаларына чедир айтырыл-
гарын салып турганнар. Какан улус-
тар тарап чыгып турда Даблицеде
госхоз директору Петр Глас мында
дээр: «Комплексилг механизация
дугайында хей-ле билер кижиге,
бистин ажыл-агыйымыс ажыл-
дын чаз методиче киреринин мур-
нунда дыка хей ажылдарын катап-
катап бодап, саалап, бүтүрүдиз а-
лган турган, ол дээрге практика бол-

гай, а бөгүн ужуражышкандан
чанып турга чаз чүдүлери улам
хейи билеп адым».

Ол дээрге чыгыс кижинин бода-
лы-дыр дээр болза шын эвес, ужу-
ражышканын киржикти буртуу
ыйнаар бодап турган. Николай Фе-
дорович Мануковский чүгө чыгыс
ужуражышкын эвес, а 3 ужу-
ражышкын эштерген, аяла Рес-
публиканын 5 обласынын ийи
мун ажыг механизаторлары олуруш-
кан. Чехославиянын механизатор-
лары комплексилг механизацияны
боттандырып практикасын
сөөлү чылдарда эгелеш-даа болза
ажык чедикшилерин чедип ап тур-
ар. Чижээ, Даблицеде госхозтун
бир бригадасы комплексилг брига-
да болуп бо чылдан эгелеп ажыл-
дап, 1300 гектар черге тарылганы
чоруткан. Олар 510 га кызыл-та-
стын га бууруулар-не 34 центнер
дүжүтүп алган. Арбайын — 37
центнери, кукурзаны — 370 цент-
нери гектардан-на ажаап алган.

Бо көргүтүлгө болза эп-не белик
эвес, чамык ажыл-агыйларда оон-
да хей дүжүтүп ап турар. Мануков-
скийнин смелери ажылды чаз эу-
биле көрүп, чаз-чаз чедикшилерин
чедип аларына дузалаар. Чехо-
славия механизаторлар совет аалчы-
н «Езулук-ла орук айткычымы киж-
и-дир» дээрер.

Чехославиянын эртемнер Ака-
демиясынын үндөзлөтүнгендеде
бээр ол чыл болган. Ол Академия
эртемни анык-буру алдыралды
шынчилде ажылдарын боттандырып
турар болгаш чуртун хей-ниги
болгаш экономиктиг амыраларын
кол-кол айтырылгарын шилтирлөө-
ринге дүжүлгөн, эртемни бүгү та-
лага хөгжүлгенин бодунун кол сорул-
ганы кылдыр көрүп турар.

Чехославиянын эртемнер Ака-
демиясынын материалдыг баазасы
чыл. Оон эргинде 116 эртем-ши-
лиг институттары болгаш лабора-
ториялар бар, ында Академиянын
60 чыгыс кижигунери, 112 кор-
респондент-кежигунери болгаш
эртем амыралдарынын улук ар-
миязы ажылдап турар.

Академиянын 75 кижигунеринге
Клемент Готвальдтин Куруне ша-
налын тымыскан чорук Чехосла-
вияга социалисттик тургузушунга,
эртемни хөгжүлгенин Академия
ини улук ачы-хавызалыг болганын
херечилеп турар. Чехославиянын
дыка хей эртемдерин даштык
шанаалдарын алган. Полярграфия
институтунун директору, эртемнер

Академиясынын кижигунери Я. Гей-
ровскийте 1959 чылда Нобелев ша-
налынын лауреады атты тымыскан.

Чехославия эртемдерин эсе
чурттарынын, ылангыч социалисттик
чурттарынын эртемдерини-биле сы-
рыл харылаалыг. Академиянын
ажылдакчылары социалисттик чур-
ттарын эртемдерини-биле калы 224
темадарын ажылдап кылып турар.
Академиянын библиотекасы 57 чур-
тарын 1000 хире институттары-
биле парналга материалдарын сол-
чуп турар. Академиянын бодунун
хузуунда ном үндүрер чери нини
тиражы 4.5 миллион ажыг 1400
номнарын үндүргөн. Чехославия-
нын эртемнер Академияны 93 эртем
журналдарын үндүрүп турар.

Югославия

Дунай хемни кижилер Белградта
көвүртүгү 30 чылдарын мурунда
туткан болгаш ол көвүртүг бо ху-
саанын иштинде ийи катап тер-
лишкенине таварышкан. Ону баштай
гитлержерлер 1941 чылда, оон соон-
да 1944 чылда үргөдөөр.

Югославиянын наймыскалыг
улук ужу-дузалыг ол көвүртүгүн
катап тургузар дээр югослав ту-
дужулар болгаш совет сапылар
1945, 1946 чылдарда улук ажылдарын
чорутканнар. Ыччалза-даа катап
тургускан ол көвүртүгүн тран-
спорт эртертер аралыг амыг үенин
негеделеринге долу-биле хары-
лаан турган. Хемини ийи тала-
зынче хары улга транспорт шим-
чөшкөни болдунмас, оон ужурунда
бир талазы шимчөшкөн болуп тур-
да эске талага хей машиналар
мөөнөжи болур. Югослав тудужу-
лар ол көвүртүгүн чартай кылдыр
чоокта чаз чедикшилерин ботта-
ндырканнар.

Олар Дунайны кижилер түр ба-
ганалар тургузуп алган амыг эл-
чүлүп тутканнар. Оон соонда эри-
көвүртүгүн унун бускаш, оон ба-
ганаларына демиг түр баганалар
да туткан чаз көвүртүгүн унун тур-
гускан. Чаз көвүртүгүн эрти көвү-
ртүгүн баганаларыны шилтирлөө-
ринге ажылдары чүгө 70 шак иш-
тинде үргүлчүлүз. Ону ажылды
чүгө эки организастаанынын тү-
нелинде чедип алган. Ажылчин бу-
руу бодунун кылдыр ажылын эки
билер турган. Ажылды эгелээр
ини мурунда тускай шенелдерин
эрттирген. Бүгү ажылды анык ин-
женер М. Поксимович удуруп тур-
ган.

ГДР

ГДР-ниң садыг судноларынын
маршруттарын картага демделээр
болза ол оруктар бисти анык-буру
чурттарынын порттарыне чедире
бээр. КЭР, Вьетнам, Демократтыг
Республика, Индия, Бирма, Куба,
Бразилия, Африка чурттары, социа-
лист лагерьин чурттары. «Ол
оруктарынын хей» нуруузу Ростов,
Висмар, Штральсунд дээр порттар-
дан үнөр, чүгө дие олар ГДР-ниң
кол далай оруктары болуп турар.

Ам үеде ГДР делегацияны 100
ажыг чурттары-биле даштык садыг
харылааларын туудуп турар. ГДР-
нын тургузтуганын баштайгы
чыгандары Балтий порттарын чар-
тай кылдыр талазы-биле улук ажылдарын
кылган, ыччалза-даа ол порттар
чуртун хун бүрдө өзүп турар хе-
регаларын хандырып шыдаас алар-
ган. Мичанган Республикага а-
мгы үенин улук далай портун ту-
гары негеттине берген. Германиянын
социалист чыгыс аай партизанын
ын Төп Комитетте болгаш ГДР-ниң
чазара Росток портун турар дугайы-
нда шилтирени 1957 чылда үндүр-
ген.

Чоокта чаз ол туудугун эгелеш-
тирген бээр беш чыл болган. Ам
Росток кайгамчык улук порт апар-
ган. Каш-каш километр черде шей-
лүп чоруткан паролот докторлар
черде кучулап көдүртүр краннар
ажылдап турарын, хун бугура
25 демир орук чүгүн дугуруп сай-
гарар демир орук эртөөлөнде хай-
рыккан ажылды көргө порттун
сүрөө» долу куш-биле ажылдап
турары дораан-на кестү бээр. 1960
чылда ол порттун бирги элчээ
ажылдаа киргенден бээр бо үеде
чедир ол далай эртөөлөнде 27 на-
ционаларын 1300 суднолары чорган.
Бо хундерде порттун ийи эл-
чээ кылдыр уламчылап турар.
1965 чылда ол порттун бир чылда
чүк сайгарыламы 7 миллион то-
на болур.

Польша

Польшага гитлержерлерин кеминг
херектерин иштеп, хынаар Кол
комиссиянын ажылдакчылары Осве-
ним лагеринге хоругдатырган бир
бидинмес кижинин хун демдел-
дин тып алган. Освенцимге гитлер-

РЕДАКЦИОННЫН АДРЕСИ: Кызыл, Шетинкин-Кравченко кудумчуу бажы № 3. ТЕЛЕФОННАРЫ: редакторун 24-63, редакторун оралакчымын 35-24, пропаганда кидизинин 23—54, харысалгалыг
секретарынын 23-35, көдө ажыл-агый кидизинин 25-38, партияны амырал кидизинин 37-13, иштики информация кидизинин 20-60, чазга болгаш совет тургузут кидизинин 21-27, улуктур, транспорт
болгаш культура-амырал кидизинин 22-64, бухгалтериянын 31-75, корректорларын 21-47, харысалгалыг дежурнын 23-54, Солун келбей барганга 32-75 телефонче долтар.